

Vi mennesker har stor trang til at opdele verden omkring os i overkommelige småbidder. Således også med sproget. Når vi taler med hinanden, tænker vi slet ikke over en sådan opdeling, vi snakker bare løs. Og forstår den anden det vi siger, så er der jo ingen ko på isen: Kommunikationen er lykkedes!

Når vi så sætter os til at skrive, bliver vi pludselig helt anderledes opmærksomme på sprogets opdeling. Det vi gerne vil sige, deler vi op i sætninger, helsætninger og ledsætninger. *Helsætningerne* kender vi på at de som regel er afgrænset af punktum: Hvad der står mellem to punktummer, er tit en helsætning. *Ledsætningerne* får vi som oftest øje på ved hjælp af kommaer: Indleder jeg en sætning med et eller andet forbehold, afslutter jeg som regel ledsætningen med komma. (Lagde du mærke til at det var netop hvad jeg lige har gjort i den sætning du lige har læst?!)

Sætninger deler vi op i ord! Det kan vi ikke høre når vi taler, men vi kan se det når vi skriver. HVIS visku'skriv'somvitaler behøvervisletik'sæt'mel'mrum, de'rik'mel'mrummel'mordene somvitalerdem. Men det bliver unægtelig noget sværere at læse!

Men inden vi deler vore sætninger op i ord, deler vi dem faktisk op i led: Det vil sige i ord som hænger logisk sammen, på den måde at hvis man flytter om på ordene i sætningen, er man nødt til at flytte hele leddet (dvs. alle de ord der hører med til leddet): – Vi kan jo lige prøve at tage den understregede del at sætningen du lige har læst, og flytte om på leddene i den, sådan: »Man er nødt til at flytte hele leddet hvis man flytter om på ordene i sætningen«. »Man er nødt til, hvis man flytter om på ordene i sætningen, at flytte hele leddet« Eller: »Hele leddet er man nødt til at flytte hvis man flytter om på ordene i sætningen.« – Hvis jeg flyttede rundt på ordene helt tilfældigt, går sætningen i stykker og ender i det rene vrøvl: *Hvis man flytter om sætningen på ordene i, så må hele flyttes leddet!!!!*

Disse led skal vi nu til at finde. HUSK at 'flyttemandsprøven' er god at bruge hvis man er i tvivl: Flyt om på et ord i sætningen, og se hvilke ord der 'følger med'.

Et eksempel mere:

Gruppen af kanoer sejler på Gudenåen. Kan omformes til: På Gudenåen sejler gruppen af kanoer. Eller som spørgsmål: Sejler gruppen af kanoer på Gudenåen?

Læg mærke til leddene "hænger sammen", også når de flyttes!